

ПРОЕКТ

Відомі дебатери

Альма-матер дебютно дебатує!

Перекопати, здобути зв'язки та... позбутися страху

Субота... Ректорат УжНУ... І зовсім не тиша вихідного дня, а святковий гамір... Нагода — відкриття (першої на Закарпатті!) Uzhorod Debate School. Ініціатори проекту — активні студенти нашого вишу, а саме члени наукового товариства факультету міжнародних економічних відносин під керівництвом Дениса Цапа.

...Філософія, юриспруденція чи економіка — дебатер не знає теми, за якою повинен дискутувати. Спікеру дають резолюцію й усього чверть години для підготовки п'ятихвилинного виступу. До того ж потрібно не просто розповісти, а навести настільки переконливі аргументи, аби слухачі погодилися та повірили в запропонований сценарій вирішення тих чи інших проблем. Це особливість публічного обміну думками за британським парламентським форматом, про який на відкритті вищезгаданої школи в альма-матер інформували наших юнаків та дівчат.

Д.Цапа і його команда побували в дебатних осередках, що діють у провідних вітчизняних закладах вищої освіти, і вирішили таку практику запровадити й у рідному університеті. Самі ж дебати Денис називає «ядром, навколо якого об'єднується прогресивна молодь України». Uzhorod Debate School навчатиме, зокрема, як правильно комунікувати, аргументовано доводити позицію. А ще дозволить знайти однодумців

і відповідно сформувати потужну систему зв'язків, допоможе позбутися страху вступу перед аудиторією.

Дебютна в УжНУ школа дебатів, за словами Д.Цапа, уже об'єднала, крім студентів ФМЕВ, і представників біологічного, історії та міжнародних відносин, математичного, медичного, фізичного, філологічного, хімічного та юридичного підрозділів. Другокурсниця факультету міжнародних економічних відносин Тетяна Гичка розповіла: «Дебати — частина життя. Ми постійно деє у чомусь сперечаємося, а дебати вчать робити це правильно. Такі навички можуть допомогти й у навчальному процесі, особливо на семінарських заняттях, конференціях, коли важливо доводити власну позицію. Ну й загалом відповідна школа в альма-матер відкриває нові горизонти для поступу». А сестра Тетяни Галина, котра навчається на факультеті історії та міжнародних відносин, додала: «Помилково вважати, що дебати необхідні лише дипломатам. Уміння аргументувати твердження потрібне в будь-якій сфері. Оскільки історія — наука суб'єктивна, то й доведення теорій залежить від думки відповідного фахівця, його вміння правильно подати факти. Історик дебатує не тільки на конференціях. Диспут — невід'ємна складова нашої освіти. І як відомо, істина народжується лише в зіставленні, протистоянні поглядів».

Декан ФМЕВ Микола Палінчак зауважив, що в підрозділі завжди підтримують ініціативи, спрямовані на розвиток молоді:

«Намагаємося дати студентам можливість альтернативної освіти, більше практичних навичок, необхідних для професійного зростання, аби юнаки й дівчата могли успішніше реалізувати себе». Також очільник додав: нинішній захід важливий і тому, що учасники школи дебатів отримають сертифікати й, наприклад, готуючи резюме, матимуть додаткові переваги. Поки школа дебатів на початковому етапі, та згодом, переконаний Микола Михайлович, вона набуде системного характеру й доповнюватиме навчальний процес на факультеті.

Здобувають знання на ФМЕВ якісно, адже опанувати ту чи іншу дисципліну допомагають викладачі-практики. Як ось Ігор Дір, доцент кафедри міжнародної політики, посол України в Швейцарії, котрий також завітав на урочистості. Розповідав молоді, як колись самостійно та цілеспрямовано торував шлях, аби стати дипломатом. І радив студентам раціонально використовувати час, черпати якомога більше корисного від життя, та головне — учитися.

Крім того, на захід спеціально зі столиці приїхав суддя Конституційного Суду України (до слова, професор УжНУ) Василь Лемак. Він зауважив: знання тонкощів у дебатах важливі для студентів, адже демократія дає право на вільну дискусію. «Найважливіше в дебатах — уміти слухати інших. Не чекати, коли тобі нададуть слово. Натомість уважно чути, ґрунтовніше розібратися й, можливо, навіть відкоригувати свої переконання. Є твердження, що 30 відсотків фахового розвитку за час

навчання — спілкування зі своїм середовищем. Отож школи дебатів у цьому контексті важливі. І я приїхав, аби підтримати людей, котрі розуміють значення дискусії в обраній професії», — зазначив Василь Васильович.

На відкриття завітала й студентка зі «Львівської політехніки» Дарина Гацощ, котра підготувала, зокрема, добірку цікавих фактів із британського парламентського формату публічних обмінів думками: про дебатерські оплески (стукання по столу), ведення записів, пункт інформації тощо.

Далі розпочалися тренінги. Перший із них — показовий раунд дебатів за темою євроінтеграції України. Одні учасники, відповідно, імпровізовані члени уряду та опозиції, наводили аргументи, чому не варто орієнтуватися на ЄС (натомість розбудовувати незалежну демократичну країну), інші виступали за цінності та можливості, які пропонує Євросоюз.

Тож дебатерська школа запрацювала, а вже невдовзі в УжНУ відкриють дебатний клуб як осередок Федерації дебатів України. Долучитися до організації можуть студенти, аспіранти та, за словами Д.Цапа, навіть депутати різних рівнів. Щотижня в альма-матер члени клубу влаштуватимуть заходження, де тренуватимуться, дискутуючи за різними темами. Також планують іздати на всеукраїнські й міжнародні дебатерські турніри. Щонайменше різнобічний розвиток, креативне мислення й ораторське мистецтво ужнівцям — гарантовані!

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Тогляд».

ВАЖЛИВА ДАТА

Того вечора у великій читальній залі Наукової бібліотеки УжНУ ніде було й голці власти. Другий президент Словацької Республіки Рудольф Шустер, генеральний консул цієї ж країни Мірослав Мойжіта, генконсул Чеської Республіки у Львові Павел Пешек, лектор чеської мови Петра Зламана, представники обласної, міської влад та інші поважні гості — усі зібралися на святкування 100-річчя утворення Чехословаччини.

Організатор заходу — Генеральне консульство Словацької Республіки. Серед запрошених мені вдалося поспілкуватися з екз-очільником сусідньої країни

Магічні сотні...

Років, людей, книжок

Рудольфом Шустером. Він зазначив: «Я був президентом Словацької Республіки в той час, коли у вас — Кучма. За період керівництва розвивали співпрацю. В Україні почуваюся, як удома».

Власне майданчиком для влаштування такого грандіозного заходу став УжНУ, що свідчить про високий рівень міжнародних контактів нашого вишу. Проректор із науково-педагогічної роботи Мирослава Лендъел зауважила: «Нинішня подія — важлива. Дозволяє побачити історичну спадщину, а також започаткувати нові партнерські зв'язки, запропонувати майбутні проекти, зокрема спільні ініціативи (адже тут чимало наших колег). І взагалі це чудова нагода для гарного спілкування між представниками трьох дружніх націй».

А ще була жива музика! Після

урочистостей гості подивилися коротку кінострічку «Весна в Підкарпатській Русі», зняту приблизно 100 років тому. Фільм наживо озвучив на синтезаторі словацький музикант Мартін Гусовски. Мелодію підбирав сам (і написав за день!), відповідно до відео. Таке музичне обрамлення додало заходу чуттєвості та особливого творчої енергетики. «Коли я грав, думав про те, що є в цьому німому фільмі. Розмірковував над добою, коли знімали стрічку», — розповів М.Гусовски. І додав: «В Ужгороді не вперше. Приїжджаю сюди, бо маю друга, який працює в словацькій школі. Відчуваю: тут живуть щирі люди. Тому радо відвідую це місто».

Під час святкувань охочі роздивлялися й книжкову виставку (зі 150 видань), приурочену до 100-річчя утворення Чехословаччини, — про відомих словацьких і чеських діячів: Т.Масарика, Е.Бенеша та М.Штефаніка. «Книжки в нас добре зберігаються. Часто саме за цими

виданнями, 1919 — 1938 років, приїжджають читачі з Європи. Наприклад, книжки про Масарика взагалі маємо кількома мовами», — каже заступниця директора бібліотеки Вікторія Воробець. Р.Шустер також висловився про старі видання: «Книжки — історія. Тривали періоди, коли, наприклад, за капіталізму не дозволено було показувати соціалістичні видання. А тепер час, коли можемо відкрито дивитися минуле, книжки. І це дуже добре».

Отож 100-річчя утворення Чехословаччини, приблизно стільки ж років фільму, який показували, 150 видань і таке ж число запрошених гостей. Магічні сотні, які зробили захід дійсно грандіозним...

Мірослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

НЕЗАБУТНЄ

У День Гідності та Свободи...

Поруч із ректоратом УжНУ покладено квіти до пам'ятного знаку борцям за свободу і незалежність України.

Місію виконали студенти альма-матер 21 листопада, у День гідності і свободи, на знак відданості ідеям Помаранчевої революції 2004-ого та Революції гідності 2013 років.

Дуже важливо пам'ятати ті дві осені, коли українці, навіть ціною власного життя, стали на захист гідності, демократії, державності.

Український народ довір, що має національну гордість і в разі потреби готовий до захисту своїх прав.

УТРАТИ

Колектив математичного факультету з глибоким сумом сповіщає, що 5 листопада 2018 року в 70-річному віці після тривалої тяжкої хвороби пішов із життя доцент кафедри алгебри, кандидат фізико-математичних наук **О.КИРИЛЮК**.

Олександр Антонович народився 17 лютого 1949 року в місті Здолбунів Рівненської області. У 1966-ому закінчив місцеву СШ № 5. Цього ж року вступив до математичного факультету Ужгородського держуніверситету, який завершив 1971 р. Відтак працював учителем математики в Ужгородській середній школі № 9. 1974-ого О.Кирилюк вступив до аспірантури на кафедру алгебри за спеціальністю «Алгебра і теорія чисел» (науковий керівник — доцент П.Гудивок).

Упродовж 1977 — 1978 років працював у науково-дослідницькому секторі УжДУ при кафедрі алгебри. 13 жовтня 1980 р. в Київському державному універси-

теті імені Тараса Шевченка захистив дисертацію «О конечных подгруппах полной линейной группы над некоторыми числовыми кольцами» для здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук. Із 17 листопада 1980-ого О.Кирилюк — асистент кафедри алгебри, а з 1 вересня 1988 року обіймає посаду доцента цього ж підрозділу. Із 1 березня 2006 р. до 30 червня 2015-ого працював заступником декана математичного факультету. Учене звання доцента з кафедри алгебри науковцю присвоєно 4 липня 1991 року.

Працюючи в Ужгородському національному університеті, О.Кирилюк читав курси, проводив практичні та лабораторні заняття з алгебри й теорії чисел, основ геометрії, наукових основ шкіль-

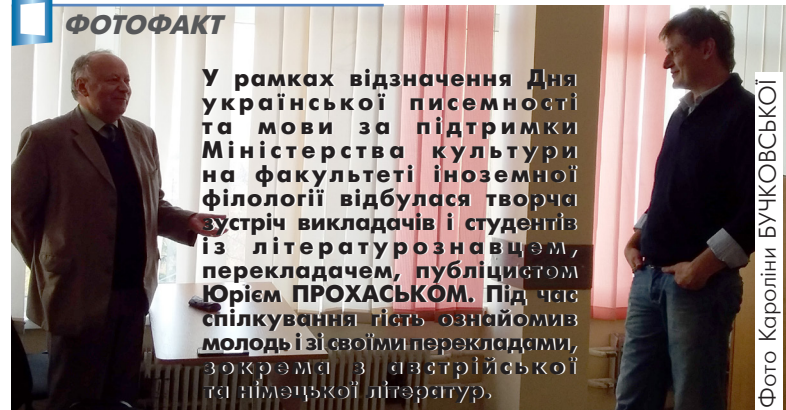
ного курсу математики, методики навчання математики, аналітичної геометрії й вищої алгебри, історії й методології математики, а також курси за вибором.

Олександр Антонович одержав ряд важливих результатів у теорії лінійних груп над комутативними кільцями та їх застосувань у вивченні багатомірних кристалографічних груп. Оpubлікував понад 50 наукових праць.

Ще запам'ятався талановитим викладачем, гарним лектором, добрим вихователем студентської молоді. О.Кирилюк назавжди залишиться взірцем високого професіоналізму, відданості справі, наполегливості в досягненні високої мети, беззаперечної принциповості та безмежної людяності. Після раптового відходу стало особливо зрозуміло те, яке вагоме місце посідав Олександр Антонович у нашому колективі. Світла пам'ять про О.Кирилюка назавжди збережеться в думках та серцях колег, його вихованців, родини, друзів.

Колектив математичного факультету.

ФОТОФАКТ

У рамках відзначення Дня української писемності та мови за підтримки Міністерства культури на факультеті іноземної філології відбулася творча зустріч викладачів і студентів із літературознавцем, перекладачем, публіцистом **Юрієм ПРОХАСЬКОМ**. Під час спілкування гість ознайомив молоді із своїми перекладами, зокрема з австрійської та німецької літератур.

Фото: Кароліни БУЧКОВСЬКОЇ

НА ВЧЕНІЙ РАДІ

Про шлях до інновацій в інформаційній сфері вишу

Основне питання, яке розглянули на листопадовому засіданні вченої ради УжНУ, стосувалося впровадження інноваційних технологій у навчальну та адміністративну діяльність.

На початку заходу ректор Володимир Смоланка вручив документи про здобуття наукового ступеня і вчених звань низці працівників. Рішенням атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України Миколі Маляру присвоєно науковий ступінь доктора технічних наук за спеціальністю «Інформаційні технології», Олександрові Пулику — учене звання професора кафедри нейро-реабілітації з курсами медичної психології, пульмонології та фтизіатрії, Андрію Братисоку й Мирославі Маляру — доцентів кафедри терапії та сімейної медицини, Терезії Попович — доцента кафедри теорії та історії держави і права. До того ж присутні підтримали удостоєння вчених звань професорів кафедри економіки і підприємництва Лесі та Михайлу Газудам.

Відтак т.в.о. начальника Центру інформаційних технологій Олексій Куруца доповідав про впровадження інноваційних технологій у навчальну та адміністративну діяльність УжНУ. Насамперед йшлося про досягнення підрозділів альма-матер на XXXIV Міжнародній виставці «Освіта і кар'єра — День студента-2018». Так, природничо-гуманітарний коледж нашого вишу здобув звання «Лідер природничо-гуманітарної освіти України» та

золоту медаль «За високі досягнення у впровадженні інноваційних технологій в освітній процес». А факультетові інформаційних технологій присудили гран-прі в номінації «Інформаційні технології у вищому навчальному закладі».

Загалом О.Куруца окреслив статистику відвідувань сайту електронного навчання, онлайн-репозитарію, офіційного сайту УжНУ, звернув увагу на формування іміджу університету в Інтернеті, зокрема в соцмережах.

Йшлося й про можливість розвитку інфраструктури комунікаційної мережі підрозділів вишу. У планах, зокрема, — розширення оптоволоконної мережі й закупівля обладнання для підключення Wi-Fi у корпусі ректорату так, як це зроблено на «БАМі» (тут щодня під'єднуються 4-5 тис. користувачів).

Під час обговорення члени вченої ради визнали необхідність створення загальноуніверситетської електронної системи фіксації відвідування та навчальних досягнень студентів. Така система експериментально діє на медичному й стоматологічному факультетах.

Крім того, присутні рекомендували до друку 8 видань, затвердили теми дисертаційних досліджень понад 115 аспірантів першого року здобуття фаху та навчальні плани підготовки здобувачів вищої освіти, надали дозвіл на наукове керівництво, схвалили список голів експертних комісій.

Завершальне в 2018 році засідання колегіального органу заплановане на 20 грудня.

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

...Хоми ОЛЕКСИКА...

Колектив УжНУ з глибоким жалем сприйняв вістку з приводу цієї втрати (на 82-му році життя).

Внесок професора Хоми ОЛЕКСИКА в розвиток освіти краю важко переоцінити. Усі запам'ятали його як чудову людину, учителя, друга й колегу, повного життєвих сил та енергії, професіонала, із діяльністю якого пов'язували свої надії тисячі людей.

Хома Михайлович народився 7 червня 1936 р., виховувався в багатодітній сім'ї землеробів села Доробратова (Іршавський район). У рідному селі закінчив середню школу й був першим її випускником (1953 р.). Згодом стаціонарно успішно завершив філологічний факультет УжДУ.

Після закінчення нашого вишу 12 років працював в органах внутрішніх справ. У цей час здобув другу вищу освіту й кваліфікацію юриста. Наступні майже 5 десятиліть трудової біографії Хома Михайлович присвятив науково-педагогічній і громадській

діяльності: закінчив аспірантуру, пройшов наукове стажування при університеті Яна Коменського (Братислава, 1974 — 1975 рр.), при Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка (1985 та 1989 рр.), в Інституті державного управління університету Джорджії (США, 1996 р.). Х.Олексика обирали депутатом та членом виконкому Чопської міської ради (1965 — 1967 рр.), заступником голови об'єднаного профкому УжНУ (1972 — 1977 рр.); створив і очолював Управління взаємодії з правоохоронними органами Закарпатської облдержадміністрації (1994 — 1997 рр.), був членом дисциплінарно-кваліфікаційної комісії Закарпатського обласного суду (1995 — 1997 рр.), адвокатом і членом кваліфікаційної комісії адвокатів Закарпатської області (із 2010 р.).

У 1981-ому захистив дисертацію й здобув науковий ступінь кандидата наук, а в 1984 р. Х.Олексика присвоєно вчене звання доцента. На ниві науково-педагогічної діяльності виявив себе як талановитий організатор і педагог, пройшов шлях від асистента до завідувача кафедри, декана факультету міжнародних відносин ЗакДУ (нині УжНУ); організатор кафедри теорії та історії держави і права, завідувач кафедри

цивільно-правових та суспільних дисциплін ЗакДУ; перебував на посаді заступника декана юридичного факультету. Удостоєний почесного звання заслуженого професора університету. Як науковець і педагог, керував дипломними й магістерськими роботами, забезпечував участь студентів у національних та міжнародних наукових конференціях, підготовку кандидатів наук.

Оpubлікував понад 120 наукових праць, зокрема монографії, навчальні та методичні посібники. Указом Президента України від 17 січня 2008 року № 32 за вагомих особистий внесок у справу єднання українського народу, розбудову демократичної, соціальної і правової держави та з нагоди Дня Соборності України Х.Олексик удостоєний почесного звання «Заслужений працівник освіти України».

Хома Михайлович був одним з ініціаторів та організаторів XXV Міжнародних науково-практичних конференцій під егідою МОН України на базі Закарпатського державного університету, науковим секретарем та членом редакційної колегії наукових збірників, виданих за результатами форумів.

Світла пам'ять про Х.Олексика назавжди залишиться в наших серцях. Просимо родину прийняти співчуття в цей скорботний час. Сумуємо разом із вами. Поділяємо біль та горе.

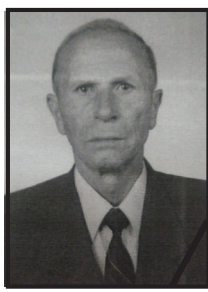
Ректорат УжНУ.

...Володимира РИБАКА

У 1956-му зі срібною медаллю завершив середню школу.

Упродовж 1956 — 1961 рр. навчався на механічному факультеті Львівського політехнічного інституту. У 1961 — 1963 роках працював на інженерних посадах в Ужгородській АК 2195 та в автобусно-таксомоторному парку. У 1963-ому пройшов конкурс

на посаду старшого викладача загальнотехнічного факультету УжДУ. У 1964 — 1967 рр. навчався в аспірантурі згаданого ЛПІ. У 1968-ому

захистив дисертацію за темою «Исследование соударений роликов цепи с зубьями звездочек цепной передачи».

Із 1968 до 1970 рр. служив в армії, потім працював на загальнотехнічному факультеті УжДУ (1970 — 1987). У 1973 — 1978 рр. був завідувачем кафедри загальноінженерних дисциплін.

Після ліквідації ЗТФ тривався в СКТБ «Квант». Керував лабораторією лазерного зміцнення матеріалів.

18 листопада на 80 р. життя зупинилося серце колишнього доцента кафедри технології машинобудування інженерно-технічного факультету, інтелігентної людини, талановитого педагога **В.РИБАКА**.

Володимир Яремович народився 21 січня 1939 року в с. Стара Ушниця на Хмельниччині.

У 1990 — 1992 рр. був заступником головного інженера Ужгородського приладобудівного заводу.

У період 1992 — 2017 рр. працював на посаді доцента кафедри технології машинобудування ІТФ.

В.Рибак зробив вагомий внесок у підготовку інженерів на Закарпатті. Світла пам'ять про чудову людину, фахівця, педагога, порадника житиме в наших серцях. Співчуваємо рідним і близьким покійного.

Колектив ІТФ.

У ПІДРОЗДІЛАХ

Цьогоріч Закарпатська область активно відзначила День української писемності та мови (9 листопада), тож у краї, зокрема на філфаку УжНУ, улаштували чимало заходів.

Десант філологічного факультету розпочав відзначати свято поїздкою до Мукачеве. У центрі міста, на площі біля пам'ятника святому Кирилу й Мефодію, просвітителям, творцям слов'янської азбуки, відзняли тематичний флешмоб, ініційований заступником декана з виховної роботи Олегом Хававчаком.

Усі подальші заходи філологи організували в аудиторії № 429. Напередодні Дня української пи-

Із пошаною до української мови та писемності

семності та мови до підрозділу завітав випускник, закарпатський поет, член управління мовної політики при Мінкульту України Віктор Коврей. Цікаво: він навчався з нинішніми заступниками декана Василем Шарканем і Олегом Хававчаком, тож вони мали що згадати.

Гість розповів про цікаві проекти та епатажні перформанси, покликани поживити літературне життя, декламував вірші, зізнався, що після Майдану йому нічого сказати, зрідка пише «в шухляду».

Говорили й про мовне питання, оскільки В.Коврей працює в управлінні, фахівці з якого причетні до творення закону №5670-д «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

На запитання «Що необхідно

для збереження мови?» В.Коврей відповів так: «Формувати свідомість, уживати комплексних заходів. Для цього потрібна вже не революція, а еволюція. А ще — деімперіалізація, деколонізація та відмова від нав'язаних стереотипів, нібито українська — сільська мова».

Наприкінці заходу В.Коврей радив молоді завжди прагнути волі.

Після перерви в 429-й аудиторії зібралось ще більше людей. Перейнявши традицію проведення диктанту національної єдності від «Українського радіо», родина філологів написала свій. Допомога перевірити рівень грамотності випускника філфаку, закарпатська поетеса, педагог Христина Керита. Зачитувала твір із публіцистичної

збірки творів чоловіка, поета, письменника, журналіста, теж випускника цього факультету Василя Вароди (1943 — 1998). Гостю відрекомендував її наставник, завкафедри української мови Іван Сабадош.

А Христина Василівна у вітальному слові зазначила, що рада побувати на факультеті, і у зв'язку зі святом наголосила: «Ми сприймаємо мову як повітря, воду, те, що завжди поруч. І рідко замислюємося, яка велика цінність — мати мову. Найкраще це можна зрозуміти за кордоном. Мова нас єднає, ми доти народ, поки маємо мову».

Відтак розпочали писати диктант. Ішлося про Чорну гору на Виноградівщині — одне з найтепліших місць на Закарпатті. Твір, до слова,

уміщено у виданні «Спалила мить літа розлуки...», що його підготувала як дипломну роботу випускниця відділення журналістики Ярміла Гармасій (науковий керівник — Віталій Завадяк). Після написання філологи одразу ж могли самоперевіритися: текст розмістили на мультимедійній дошці та опублікували на сторінці факультету у «Фейсбуку».

На завершення Х.Керита зачитала свою поезію та твори Василя Вароди. Про нього, як зізналася, думає щодня.

Улюблений вірш із доробку автора декламував і заступник декана філфаку Василь Шаркан. Він зазначив: «Цьогоріч маємо двояву ювілей: 75 років із дня народження Василя Вароди та 20 — із дати смерті. Дуже важливо пам'ятати про таку видатну особистість!»

Ольга БРАЙЛЯН,

«Погляд».

ПОСТАТІ УЖНУ

— Іване Михайловичу! Вам поталанило навчатися в Мукачівській торговельній академії, яка на той час уважалася одним із провідних освітніх закладів краю та давала ґрунтовні знання. Хто з викладачів особливо запам'ятався?

— Серед педагогів академії, очолюваної Августином Штефаном, було чимало емігрантів, як тоді казали, із Великої України. Це — представники української інтелігенції, котрі після жовтневого перевороту 1917 року в Росії подалися на Захід і волею долі опинилися в нашому краї. Зокрема, викладач української мови та керівник хору «Просвіти» (мав дві вищі освіти — філологічну й музичну) Приходько, математик Трухлий, український літератор Мосендз. Згодом, за часів угорської окупації Карпатської України, усі вони покинули академію. Із тих, хто залишився, мені запам'ятався місцевий педагог Балаж, який викладав у мене 3 або 4 предмети, та майбутній перший ректор УжНУ Степан Добош — навчав історії.

— Чи можна стверджувати, що потужна емігрантська хвиля інтелігенції на Закарпаття з теренів України після більшовицького перевороту сприяла національному усвідомленню та просвітництву жителів краю?

— За часів Австро-Угорщини на території нинішнього Закарпаття державних шкіл не було взагалі. Існували тільки церковно-приходські на 2-3 роки навчання, а подекуди з п'ятирічною програмою — залежно від освіти самого духівника й півце-учителя, які й ставали основними наставниками. Зі входженням Закарпаття до складу Чехословаччини перед президентом Масариком постало завдання знайти вчителів для державних початкових шкіл краю. Найперше слід було визначитися, якою мовою вчити дітей. Масарик офіційно звернувся до чехословацької академії наук, зокрема до всевітньо відомого славіста, директора Археологічного інституту в Празі, керівника Слов'янського інституту Нідерле за науковим висновком: якою мовою слід запровадити навчання в школах на Підкарпатській Русі? Отримав

відповідь — питання потребує вивчення. Приблизно через рік науковці Праги дали висновок: на Підкарпатті живуть русини, або малороси (як їх називали в Росії), або українці. Для Нідерле принципової різниці в мові закарпатців і наддніпрянців не було. Цей факт став для Масарика підґрунтям для оголошення у Відні, Парижі та Берліні звернення до українських емігрантів, котрі мають відповідну освіту й бажання приїхати до Чехословацької республіки, на Підкарпаття, працювати вчителями, що їх буде прийнято на державну службу. Ось так більшість педагогічного штату, особливо в селах, поки місцева вчительська семінарія не почала випускати своїх фахівців, становили емігранти.

— Після закінчення навчання в академії де Ви працювали?

— У 1945 році пішов до Народної ради Закарпатської України, у торговельний відділ. Мене призначили головним державним інспектором торгівлі в Закарпатській області. Батько нинішнього професора УжНУ Василя Русина очолював цей відділ і мене призначив. Перевіряв ціни, наявність товарів, відповідність цін документації. В основному — ревізорсько-інспекторська робота. Ціни тоді встановлювала держава, а приватні магазини були націоналізовані в перший рік. Основний постачальник тоді — склади так званих «воєнторгів». Із них дуже багато виділялося промислової продукції: тканини, одяг, взуття були тільки у «воєнторгів». І то здебільшого із ленд-лізу.

— Як саме Ви пов'язали життя з УжНУ?

— Після роботи на посаді головного державного інспектора поїхав до Львова, щоб пройти Вищі дворічні торгові курси для керівного складу працівників Міністерства торгівлі. Їх програма на 65-70% охоплювала інститутську. Тоді був екстернат, саме в такий спосіб склав іспити на цих курсах у Львівському торговельно-економічному інституті.

Закінчивши навчання 1950 року, отримав направлення на посаду заступника начальника управління міських торгів у Мукачеві із зарплатою 2200 руб. А це було півзарплати секретаря обкому! Проте я пішов до

Іван МЕШКО: «Рідному вишу віддав майже 60 років»

23 листопада виповнилося 93 роки доктору історичних наук, професорові, фундатору економічного факультету УжНУ Іванові МЕШКУ. Він — жива енциклопедія як історії нашого університету, так і новітньої історії Закарпаття. Народився 1925 року в с. Лецьовиця Мукачівського району. Із 8 лютого 1956-го й до 23 березня 2015 року працював в Ужгородському національному університеті — спочатку на кафедрі політекономії, а згодом на заочному, загальнонауковому та економічному факультетах. У 1956 р. захистив кандидатську, а 1973-го — докторську дисертації, заснував економічний факультет, став його деканом. Протягом 24 років очолювання цього підрозділу було створено 3 кафедри, підготовлено 3 докторів і 17 кандидатів економічних наук, дано путівку в життя близько 10 тис. спеціалістів народного господарства. Перу І.Мешки належить понад 90 наукових праць з економічної проблематики. Головним об'єктом його наукових інтересів є історія української та світової економічної думки. Хай це інтерв'ю буде своєрідним дарунком І.Мешку на день народження з побажанням многая і благая літ!

кадровика й попросив переписати мені направлення, щоб зміг викладати в Мукачівському технікумі. Але мені відмовили: по-перше, витрачали гроші на моє навчання, а по-друге, — несерйозно, бо вже мав сім'ю й отримував би зарплату тільки 700 руб., тобто втричі менше. І коли я вже вп'яте зайшов зі своїм проханням, кадровик злісно взяв ручку, перекреслив направлення й написав: «Мукачівський торговельний технікум — викладач». Приїхавши до міста над Латорицею, подався до директора. А там був начальник управління навчальних закладів «Укоопспілки» — саме звільнили з посади директора. Керівник подивився на моє направлення, біографію й говорить: «Чудово, будете директором!» А я кажу: це ж не серйозно, не маю досвіду. «Ви маєте два роки досвіду адміністративної роботи, провчилися на курсах, то й адміністративну роботу виконуватимете, а завуч — навчальну. І в нас немає для вас як викладача навантаження», — почув у відповідь. Так став директором технікуму.

Через 2,5 року зателефонували зі Львова й попросили скласти вступні іспити до аспірантури. Мав 19 із 20 балів. Зарахували, і я залишився в місті Лева. Закінчив, за три місяці захистив дисертацію. Став працювати у Львівському університеті. Міг там залишитися, але вдома була сім'я... І після повернення в 1956 році 8 лютого став працювати викладачем в УжНУ. Рідному вишу віддав майже 60 років.

— Тоді ще в нас не існувало економічного факультету...

— На той час профільна економічна освіта не вважалася вищою освітою, тому й не було факультету. Я став працювати на кафедрі політекономії, а дисципліну викладали як обов'язкову всім студентам. На кафедрі працювало тільки два кандидати наук. А в 1963 році відбулася реорганізація заочної освіти в Україні. Секретар ЦК КП України Андрій Скаба для того, щоб наблизити навчання до студента, видав розпорядження створити загальнонаукові факультети. Серед спеціальностей була й «економія». Оскільки я мав уже досвід викладання, ректор призначив очолювати загальнонауковий факультет. Виникали різні реорганізації, але близько 10 років цей підрозділ проіснував. Найголовніше, що тоді я почав залучати спеціалістів, адже мали різні фахові дисципліни, наприклад, економічну географію. Коли вже з'явилися 3 кафедри, 17 кандидатів наук і 3 докторів, почав ставити питання про створення економіч-

ного факультету й отримав дозвіл на це і в Москві, і в Києві, а в нашій області... не отримав. Проте з настанням незалежності ми мали вже всі умови для створення відповідного підрозділу.

— За час Вашої роботи в університеті змінилося чимало ректорів. Із ким працювалося найкраще?

— Я вважаю, що кожен ректор зробив свій внесок у розвиток вишу. Хтось був серйознішим, а хтось — менш. Найдовше університетом керували Дмитро Чепур і Володимир Слипка. На мою думку, комплексним мисленням відзначився Чепур. Саме за його керівництва університет став власне таким, а не гімназією. Бо що це за виш, у якому 30-40 кандидатів наук і 2 професори? За ректорства Чепура збільшився викладацький склад, відкривалося чимало нових спеціальностей, розпочалося будівництво сучасних університетських корпусів. Дмитро Венедиктович був людиною слова, улюбляв за успіхи колег. Зустрічаючи викладача на вулиці, перепитував про готовність кандидатської чи докторської, успіху заохочував кар'єрне зростання. Коли Чепур залишив посаду ректора, в УжНУ працювали вже близько 200 кандидатів і 30 докторів наук. Ще Дмитро Венедиктович багато часу приділяв науковій діяльності.

Володимир Слипка, на мій погляд, був за характером м'якшою людиною, ніж Чепур, але в стилі керівництва університетом в обох простежувалося чимало спільних позитивних рис. Найбільша заслуга Володимира Юлійовича перед УжНУ полягає в тому, що в найважчі часи змін суспільних формацій у нашій країні вдалося втримати виш, не дати йому «розповзтись», зберегти кадровий потенціал. Слипка тонко відчував і прогнозував суспільні зміни, тому на цей час припадає і створення низки нових факультетів та кафедр, відкриття спеціальностей. За ректорства Володимира Юлійовича досягнуто вагомих результатів у наукових дослідженнях у галузі фізики, а сам ректор став лауреатом державної премії.

Активні зусилля, які докладає нинішній ректор Смоланка з осучаснення освітньої та наукової діяльності вишу, його структурного реформування, налагодження тісних і взаємовигідних контактів на міжнародній арені, де Володимира Івановича добре знають як авторитетного науковця-медика, принесуть йому імідж успішного реформатора.

— Чому таким коротким було ректорство Степана Добоша? Кажуть, боявся мож-

ливих переслідувань із боку нової влади...

— Добош справді був дуже освіченою особистістю, добрим організатором, і пропозиція йому від обласного керівництва очолити щойно заснований університет не стала випадковою. Ректором працював усього три місяці, але політичного підтексту в звільненні не було. Знаю достеменно, що дружина Добоша — словачка або чешка за національністю — категорично не хотіла залишатися жити в Радянському Союзі, тож разом виїхали до Словаччини. Там теж наш очільник займався викладацькою діяльністю.

— Із ким найбільше приятелювали?

— Дружні стосунки в мене були з лікарем Коршинським, істориками Шульгою, Гранчаком, Коваленком, філологом Лісовим. Зі своїми колегами завжди старався бути нарівні. Крім Івана Коршинського, усі вони вже відійшли у вічність.

— Яким є рецепт Вашого довголіття?

— По-перше, я все життя намагався бути фаталістом — долі своєї не обійдеш. Як показували вирішальні моменти в моєму житті, ця теза є правильною. Довголіття передовсім — добродушність. Уважай: навколо тебе не вороги, а добрі люди, і їм потрібно робити добро. Як казала мені моя мама, любити свого ворога — не означає, що необхідно з ним пити паленку. Це означає, що коли ти його побачиш над прірвою й зможеш або доторкнути мизинцем і скинути, або ж узяти за руку та врятувати — обиратимеш завжди другий варіант. То було повчання простої селянської жінки, але людини з вірою. А по-друге, я вів напіваскетичний спосіб життя. З 93 років 63 прожив на рослинно-молочній їжі: без м'яса, яєць. Це теж має значення. Також щороку голодує, разом уже більше ніж 1000 днів. 24 роки займався йогою. Моїм життєвим кредо завжди було правило: людина — складова душі й тіла, а зверхність завжди віддавав духу. Другим важливим постулатом мого життя стала християнська заповідь: не роби людям того, чого не хочеш, аби робили тобі. Третім, не менш важливим, що впливає з перших двох: коли маєш проблеми з оточенням, шукай причину не в оточенні, а в собі, своєму внутрі; причина там захована, тому не маєш права судити іншого.

Василь ІЛЬНИЦЬКИЙ,

директор інформаційно-видавничого центру УжНУ.

МИСТЕЦЬКЕ

Другокурсники факультету історії та міжнародних відносин УжНУ мали унікальну можливість познайомитися з одним із найвідоміших

художників Закарпаття, народним художником України І.ІЛЬКОМ.

Іван Іванович належить до групи митців, які перейняли естафету творчості безпосередньо з рук визначних закарпатських майстрів, таких як А.Ерделі, Й.Бокшай, Ф.Манайло, А.Шепа.

Із причетністю до історії...

Свого часу кандидат мистецтвознавства Михайло Приймич писав: «Творам Ілька притаманне якесь дивне відчуття причетності до історії. І не тільки тому, що в них відображені люди та пам'ятки, яких уже немає, але й тому, що

вони дихають історією, дихають вічністю». Саме вічні цінності, які формують нас як народ і як особистостей, художник намагався донести студентам у розмові.

Це була незабутня зустріч, яка залишила молоді приємні вражен-

ня та викликала духовні, щирі переживання. Юні науковці оглянули також виставку графічних робіт угорської художниці Каталін Голло під назвою «Рівновага», яку в «Галереї Ілька» відкрили напередодні.

Вікторія КУЗЬМА,
старший викладач кафедри історії Стародавнього світу і Середніх віків.

НОВІ ВИДАННЯ

Просто «в десятку»!

Підтримувати традиції та творити сьогодення — головне кредо істориків УжНУ. Вони вже 10 років поспіль долучаються до випуску збірок відповідних наукових праць, зокрема своїх студентів.

втілив у життя актив студентського наукового товариства «Клію».

Розпочали вступним словом доцента кафедри та за сумісництвом редактора збірника І.Скиби. Іванна Іванівна зазначила, що за останні роки видання «Актуальні питання історії та міжнародних відносин: минуле і сучасність» стало кращим та адаптованішим, з'явилася анотація іноземними мовами. «Помітно: студенти справді самі хочуть публікувати свої статті, а не під примусом. І це тішить», — зазначила педагог.

Виступили також і автори статей. Так, Юрій Офіцинський, який нещодавно видав власне дослідження, пов'язане із сучасною

російсько-українською війною, подякував викладачам, котрі спонукали до роботи над матеріалами та до особистого наукового зростання.

Відтак усім колективом улаштували невеличке частування смачним печивом.

Оксана КИЧЕРА,
студентка відділення журналістики.

ОДНИМ ОБЗОРЦОМ

• **ЛЕКЦІЯ** • На з'їзді Європейської асоціації нейрохірургічних товариств (EANS) з участю понад 1000 нейрохірургів з усієї планети ректор УжНУ, професор Володимир Смоланка ознайомив присутніх із лекцією «Пухлини супраселлярної ділянки, III шлуночка та пинеальної ділянки» (Suprasellar, III Ventricle and Pineal Tumors; ідеться про найскладніші для видалення пухлини — відповідні операції виконують тільки найдосвідченіші фахівці). Слід зазначити, що на такому конгресі очільник нашого закладу виступає вже втретє поспіль.

• **НОВАЦІЯ** • В УжНУ створили офіційну сторінку в Instagram — @uzhnu_official. Підписавшись на неї, можна дізнатися, чим живе наш університет: зокрема, читати актуальні новини, знайти інформацію про навчання, дозвілля, студентське життя, а ще — про винаходи, технології, соціальну активність...

• **ДОСТУП** • Альма-матер надали доступ до баз даних Scopus та Web of Science. На сайті Міністерства освіти і науки опублікували відповідний наказ, який отримав і Ужгородський національний університет. Зклад повинен відповідати певним критеріям. Варто зазначити: наш виш іще з 2015 року преміює своїх науковців за матеріали у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та Web of Science.

• **РІШЕННЯ** • Ліцензійна комісія МОНУ ухвалила рішення щодо відкриття спеціальності 081 «Право» бакалаврського рівня у структурному підрозділі «Філія державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» у Львові (очільниця — Галина Вархолик, кандидат педагогічних наук). Створено кафедру суспільно-гуманітарних наук, яка є випусковою за вказаною спеціальністю. Крім того, запроваджено консультативний пункт приймальної комісії нашого ЗВО (вул. Дудаєва, 15/12, тел. 098-3090960, 099-4457651). Отож в абітурієнтів, особливо із-за меж області, є нові можливості!

• **ВИДАННЯ** • Опубліковано монографію «Фінансове забезпечення регіонального розвитку в умовах децентралізаційних та євроінтеграційних процесів». У колективній праці розглянуто проблеми розвитку держави в соціально-економічному напрямку. У дослідженні брали участь 34 науковці (викладачі кафедри фінансів і банківської справи альма-матер, Закарпатського регіонального центру соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України, науковці інших потужних ЗВО нашої держави).

Тетяна ЛЕСЮК,
студентка відділення журналістики.

ІЗ-ПОМІЖ ЮВІЛЕЇВ

У листопаді 2018 року чудовий ювілей відзначив завідувач кафедри факультетської терапії медичного факультету УжНУ, доктор медичних наук, професор Т.ГАНІЧУ.

Тарас Михайлович народився 11 листопада 1958 р. в Ужгороді в сім'ї лікарів-професорів Оксани та Михайла Ганичів. У 1975-ому закінчив Ужгородську середню школу №1 ім. Т.Г.Шевченка із золотою медаллю. Цього ж року вступив до медичного факультету Ужгородського державного університету, який із відзнакою завершив у 1981 р., та присвятив життя медицині. За розподілом був направлений на роботу до санаторію «Сонячне Закарпаття», де працював 9 років; спочатку — завідувачем відділення, згодом — заступником головного лікаря. У подальшому трудився в Закарпатському обласному гастроентерологічному диспансері. У 1988 році захистив кандидатську дисертацію за темою «Скринінг-діагностика хронічного панкреатиту». У процесі цієї наукової роботи розробив комплекс беззондових скринінг-тестів для діагностики хронічного панкреатиту, простих і доступних у виконанні, необтяжливих для хворого.

Із 1990 р. пов'язує життя з Ужгородським державним університетом, де починає працювати асистентом кафедри факультетської терапії. 1996 року захистив докторську дисертацію з проблем обстеження та оздоровлення осіб, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС: «Клініко-фармакологічні аспекти корекції гомеостазу в осіб з радіонуклідним впливом». Вивчаючи стан здоров'я людей, котрі постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, Тарас Михайлович уперше сформулював концепцію впливу малих доз радіації на здоров'я людини. Науковець розробив комплекс заходів для оздоровлення населення, контамінованого радіо-

нуклідами внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС: дезінтоксикаційних з включенням фітосорбентів «Карпатський», ентеросорбційних з ентеросорбентами (наприклад, «Фітосорб»), адаптогенних з адаптогенами («Ехінофіт») тощо. У подальшому Тарас Михайлович ще неодноразово повертається до чорнобильської тематики. Результати наукових досліджень та спостережень висвітлені в двох виданнях монографії «Радіація, здоров'я, радіопротекція» (1996, 2011). Розробив концепцію хронічного впливу малих доз радіації на здоров'я людини в поєднанні з впливом несприятливих нерадіаційних факторів. Т.Ганич є учасником міжнародної програми «Наслідки Чорнобильської катастрофи і здоров'я».

У 1998 р. здобув звання доцента, 2000 року — професора. Із 2001-ого — завідувач кафедри факультетської терапії Ужгородського національного університету.

Тарас Михайлович є автором понад 300 наукових праць, зокрема п'яти монографій та семи навчально-методичних посібників. Керує роботою аспірантів, підготував трьох кандидатів наук. Автор (спів-автор) кількох патентів і винаходів.

Основними напрямками наукових досліджень нинішнього ювіляра залишаються поєднана патологія органів травлення, оздоровлення людей із постчорнобильським впливом, дія екологічних факторів на ендекологію людини, йододефіцитна патологія та фітотерапія.

Т.Ганич бере активну участь у різноманітних міжнародних наукових форумах. Уже 11 років поспіль виступає співорганізатором міжнародних міждисциплінарних науково-практичних конференцій «Актуальні аспекти збереження здоров'я людини»

(на базі санаторію «Квітка полонини», Свалявський район). Ідейним натхненником щорічних зібрань науковців у Сваляві є професор Оксана Ганич, мати Тараса Михайловича. На конференціях розглядають питання щодо підтримки здоров'я людини за сучасних умов, а саме — оздоровлення населення природними засобами, зокрема лікувальними травами, забезпечення адекватним харчуванням, якісною питною та мінеральною водами, подолання йододефіциту, використання сучасних агротехнологій для збереження й збагачення біорізноманіття природи, актуальні питання лікування поєднаної патології. За результатами досліджень учасників конференції традиційно друкують збірники праць. Крім того, доступна електронна версія таких видань, починаючи з 2008 р. За підсумками цього форуму ухвалюють рішення, спрямовані на практичну реалізацію.

У 2011-ому була проведена міжнародна науково-практична конференція «Екзо- та ендекологічні аспекти здоров'я людини» до 25-річчя Чорнобильської трагедії. Із нагоди 30-ліття Чорнобильської катастрофи (2016) професор Т.Ганич отримав подяку Союзу Чорнобильців Закарпаття.

До здобутків Тараса Михайловича варто віднести налагодження наукових контактів з ученими Словаччини та Угорщини. Ювіляр, до слова, володіє п'ятьма іноземними мовами, що дозволяє вільно спілкуватися з колегами з інших країн та достойно представляти університет на міжнародних форумах. Кожні 2 роки наш колега виступає на науковій конференції в Кошице з питань природного оздоровлення населення.

Т.Ганич співпрацює з інститу-

том біорізноманіття Аграрного університету м. Нітра (учасник міжнародної співпраці в рамках науково-освітньої та девелоперської програми Agrobiodiversity for improving nutrition, health and the quality) та з фармацевтичним факультетом ветеринарного університету (Кошице), кафедрою фармакології Київського національного медичного університету імені О.О.Богомольця, є експертом міжнародної грантової програми «Біорізноманіття після Чорнобильської аварії» Малою гранту 11540020 Міжнародного Вишеградського фонду (2015 — 2016)

з участю вчених Словаччини, Чехії, Польщі, Сербії та України.

Тарас Михайлович є членом редколегії «Наукового вісника УжНУ. Серія «Медицина», «Львівського клінічного вісника» та двох учених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій (УжНУ та Львівського НМУ), а також заступником декана медичного факультету з наукової роботи (на громадських засадах), куратором студентського наукового товариства медичного факультету

тету УжНУ, головою гастроентерологічної секції Закарпатського обласного товариства терапевтів.

Сердечно вітаємо Тараса Михайловича з ювілеєм та щиро бажаємо міцного здоров'я, щастя, невичерпної енергії та наснаги. Нехай Ваша творча енергія та життєлюбність, відданість справі та високий професіоналізм і надія супроводжують життям!

Колектив кафедри факультетської терапії.

Із душею лікаря та науковця

Доктору медичних наук, професорові, завідувачу кафедри факультетської терапії Тарасові ГАНІЧУ — 60!

КОНФЕРЕНЦІЯ

«Журналістська освіта в Україні: чи працює система?»

Під винесеною в заголовок назвою в Києві підготували спеціальний звіт про друге дослідження журналістської освіти, яке здійснили представники ГО «Детектор медіа».

Оприлюднені дані та їх дискусійне обговорення стали серцевиною загальноукраїнської конференції «Журналістська освіта та професія журналіста в Україні: як знайти точки дотику?», у якій узяли участь, крім організаторів, викладачі, випускники, роботодавці, представники профільного міністерства.

Інформаційні запити були надіслані до 46 ЗВО із тих 64 (на час опитування 63 — прим. авт.), які надають журналістську освіту в Україні; для порівняння: на форумі стверджували, що в Німеччині таких закладів — 23 із загальних 99). І лише 13 відповіли на запрошення взяти участь у дослідженні. Серед них і УжНУ (кафедра журналістики), який продовжує сповідувати принципи прозорості та відкритості у своїй діяльності.

Крім того, 57 респондентів із 18 ЗВО оцінили рівень освіти, який вони здобули, а 100 представників медіа різних типів проаналізували журналістську освіту в державі. Також було отримано 250 анонімних відповідей від студентів із 35 вітчизняних університетів.

Можна як завгодно критикувати організаторів за методологію, репрезентативність дослідження, але те, що виконано значну й актуальну роботу та подано загалом об'єктивні результати, сумнівів не викликає (і за це велике спасибі!).

Головний висновок: жур-

налістська освіта потребує «реструктуризації». Власне, із цим ніхто й не сперечався. Утім, беручи участь у дискусії та погоджуючись з оприлюдненими даними, і я наголошував: не можна вимагати якості без належного фінансування. Ще й у такій динамічній, швидкозмінній галузі, як медіа. З усім тим: негативні тенденції є, і над ними потрібно міркувати всім фахівцям із «системи». Зокрема, недоліки такі: освіті бракує відкритості; «прив'язаності» до життя; замало практики; у магістратурі не готують до роботи в ЗМІ; заважають міністерські вимоги; студенти мало їздять за кордон; не всім дозволяють працювати; кафедри погано комунікують; підрозділи не достатньо технічно оснащені; роботодавці не віряють у журналістську освіту (приміром, на запитання: «Чи має редакція потребу в випускниках журналістських факультетів?» позитивно відповіли 42 відсотки опитаних на Заході України; з іншого боку, приміром, на форумі наводили факт: 89 відсотків інформації на інтернет-ресурсах одного з найбільших міст України становить копірайт; у такому разі чи дійсно медіа необхідні журналісти?); кожен третій не працюватиме у сфері журналістики.

Позитив менше, але, виявляється, і вони є. Так, майже немає корупції (дослівно: «більшість опитаних студентів і випускників здобувають освіту без хабарів. Є лише окремі випадки здириництва серед викладачів»; найчастіше ж платять за... фізкультуру), додалося інновацій, а чимало студентів та випускників

(і точно більшість із присутніх на конференції) виступили «за» університетську освіту: комусь вона дала перепустку в доросле життя, комусь загалом знання й, звичайно, можливість стати вправним фахівцем (до прикладу, такі висловлювання: «Подають матеріал доступно, наводять цікаві факти, проводять паралелі з іншими галузями»; «ставлення до студентів як до особистостей» тощо).

На загальному фоні було цікаво подивитися, як же позиціонує себе рідна кафедра журналістики УжНУ. Дані (наведено найсуттєвіші — прим. авт.) виявилися такими:

збалансованість плану за профорієнтаційними дисциплінами в бакалаврських програмах — 63 відсотки (найбільше з опитаних мали — 71 %, найменше — 50);

філологічна складова навчального плану бакалаврських програм — 35 відсотків (це найбільше з усіх «протестованих» ЗВО, а найменше — 10; щоправда, стосовно УжНУ організатори зазначили: «Але слід зауважити, що більшість із цих мовних дисциплін спрямовані на професійну підготовку журналістів. Серед них — «Креалізоване медіамовлення», «Основи професійного мовлення радіо-, тележурналістів», «Мова ЗМІ з погляду орфоепічних та акцентуаційних норм»; справді, у нас на кафедрі вагомого значення надають саме спеціалізованій мовній підготовці, адже як можна стати фаховим журналістом без знання мови?!); частка професійно орієнтованих дисциплін у навчальних планах магістерських програм — 37 відсотків (найменше — 36, а

найбільше — 88; стосовно цього показника також розгорнулася цікава дискусія: кого ж повинні готувати в магістратурі — практиків чи науковців?);

щодо викладачів із науковим ступенем, то кафедра журналістики з 13 проаналізованих закладів посіла 7 місце й розділила 1-2 за кількістю наставників із практичним досвідом (за цим показником теж тривали жваві обговорення: з одного боку, за умовами ліцензування, потрібно мати викладачів із науковим ступенем, отож журналістські підрозділи не мають змоги для забезпечення навчального процесу масово наймати практиків; з іншого, університетські наставники стали більше стажуватися та запрошувати практиків як гостей викладачів);

за обсягом практик і стажувань за бакалаврськими й магістерськими програмами УжНУ посів відповідно 3 й 1 місце з тих же 13 урхованих ЗВО;

за студентськими медіа (газети/журнали; телебачення/відео, радіо, онлайн-медіа), що мені як головному редакторові «Погляду» особливо приємно, ми поділили 1-2 місця;

за технічною оснащеністю — 1-5 місця;

за кількістю грантів від закордонних організацій — 8-9;

за кількістю гостьових лекцій — 7-8 місця;

за рівнем задоволеності викладацьким складом у виші та сучасності й актуальності здобутих знань студентами (на основі їх опитування) потрапили до середньої групи із трьох сформованих;

за рівнем практичних нави-

чок, яких набувають здобувачі фаху, УжНУ потрапив до другої групи вгорі з чотирьох сформованих;

за рівнем задоволення своєю журналістською освітою (знову ж — на основі опитування студентів) — до числа кращих разом із Бердянським держпедуніверситетом, ДНУ імені Василя Стуса, НУ «Києво-Могилянська академія», УКУ, Черкаським національним університетом імені Богдана Хмельницького та Чорноморським державним університетом імені Петра Могили.

Як бачимо, кафедра журналістики УжНУ позиціонує себе далеко не в найгіршому світі. Мабуть, невідпорова і її завідувача, професора Юрія Бідзілю запросили як одного з головних дискусантів на перший блок презентації результатів дослідження під назвою «Університетська освіта в Україні: аналіз відповідей від ЗВО та думка освітян» (Юрій Михайлович, зокрема, наголошував на проблемах оплати праці викладачів, переходу від бакалаврського до магістерського рівнів, відтоку української молоді за кордон тощо).

Водночас, певен, результати оприлюдненого дослідження (докладніше з ним можна ознайомитися за покликанням: defector.media/community/article/142347/2018-11-06-zhurnalistska-osvita-v-ukraini-chi-pratsyue-sistema/) ще будуть обговорювати на кафедрі, щоб удосконалити підготовку журналістів, незважаючи на складну політично-економічну ситуацію в державі.

Володимир ТАРАСЮК,

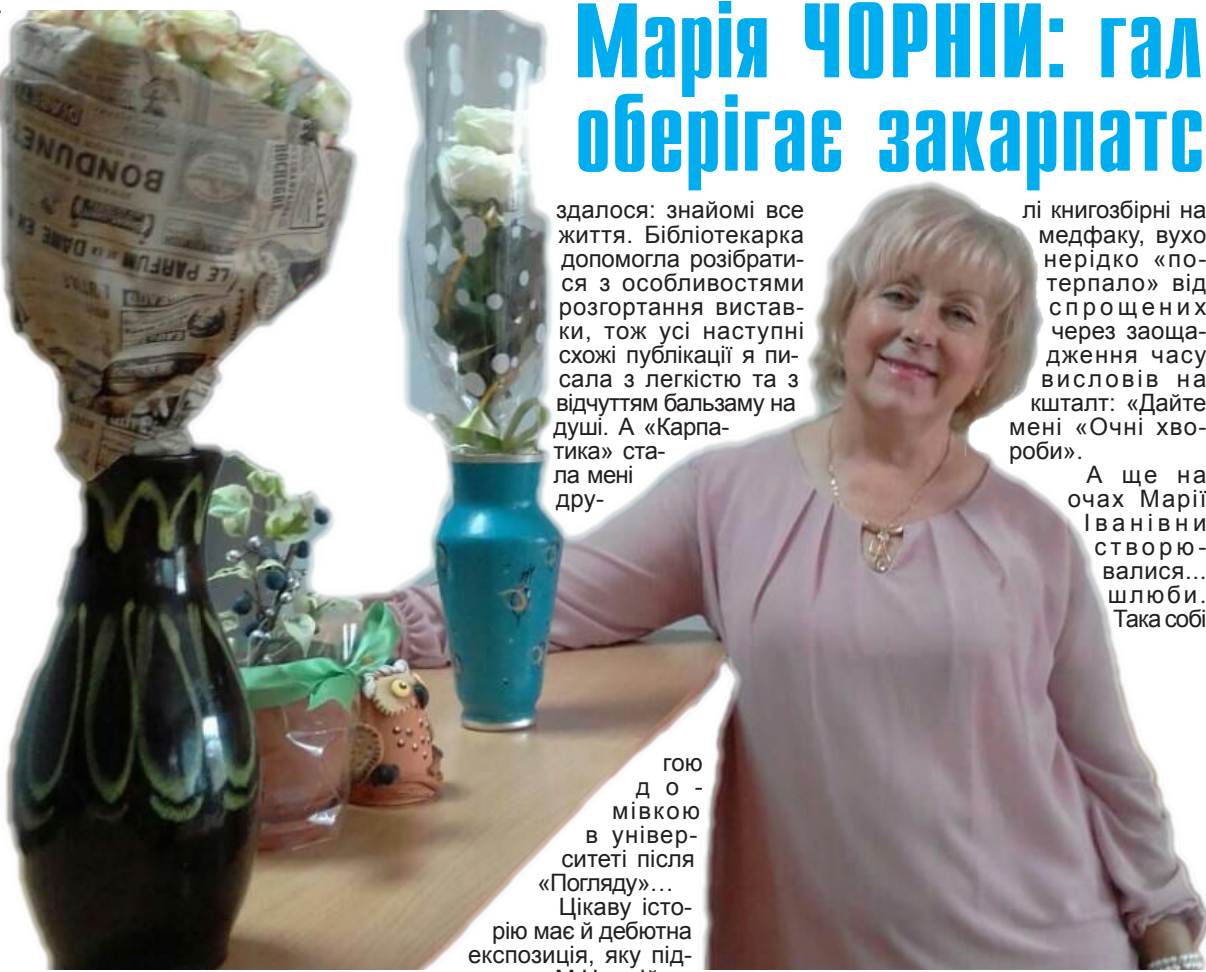
доцент кафедри журналістики, головний редактор газети «Погляд», учасник конференції.

ЮВІЛЕЙНЕ

Святкує день народження двічі на рік (до того ж у два сусідні місяці!), є найкращим другом ужнівських істориків, хресною мамою кандидатських, ініціаторкою гімнастики в бібліотеці та першим свідком майбутніх шлюбів. Усе — про Марію ЧОРНІЙ — завідувачку відділу краєзнавчої літератури «Карпатика» наукової бібліотеки нашого вишу.

...На календарі 15 січня 1982 року. Засніжена зима. В альма-матер — розпал сезону. А для М.Чорній у цей час перегортається сторінка нового життя: починає працювати в бібліотеці Ужгородського університету. У когось сім п'ятниць на тиждень, а в Марії Іванівні — одна робота на все життя. Тільки ось мандрувала нинішня ювілярка, відточуючи вміння, майже всіма відділами книгозбірні, тож останню знає як своїх п'ять пальців. Нитку професійного клубка почала розмотувати в книгосховищі. Тоді ще молодій спеціалістці радо допомагали старші колеги. З особливою вдячністю співрозмовниця згадає покійну (до речі, тезку за ім'ям та ім'ям по-батькові) Марію Іванівну Похиліак.

Усе — за класичними законами життя. У ювілярки теж спочатку було слово, зареєстроване у виданнях книгосховища, а з нього повстала любов... До історії! Перейшовши до відділу бібліографії, М.Чорній працювала з картотеками — своєрідними вказівними знаками до сторінок минулого. Саме тут бібліотекарка розписувала сотні газет, журналів, а ще познайомилася чи не з усіма істориками альма-матер. Далі стала редакторкою центрального алфавітного каталогу (і тут працювала з виданнями про минуле Закарпаття), а з 2007 р. — завідувачкою краєзнавчого відділу. До слова, і нині, за моїми спостереженнями, до господині «Карпатика» чи то за виданнями, чи то просто спитати: «Як справи?» найчастіше приходять саме історики УжНУ. Узагалі ж на очах нинішньої ювілярки чимало аспірантів із різних факультетів стали професорами.

здалося: знайомі все життя. Бібліотекарка допомогла розібратися з особливостями розгортання виставки, тож усі наступні схожі публікації я писала з легкістю та з відчуттям бальзаму на душі. А «Карпатика» стала мені дру-

гою до мівкою в університеті після «Погляду»...

Цікаву історію має й дебютна експозиція, яку підготувала М.Чорній, — «Сторінками древнього Ужгорода». «Це був початок 2000-их років. Марічка Черничко подала в одне з місцевих видань матеріал про виставку. Після того до мене стали приходити ужгородці, щоб переглянути вітрини з виданнями. Серед відвідувачів знайшлося чимало людей, котрі пам'ятали місто таким, яке відображала експозиція. І потім дехто приносив картини, світлин...», — пригадає М.Чорній.

Нинішня ювілярка — гармонійне поєднання ніжного погляду, тендітних плечей та впевненої ініціаторки. Коли краєзнавчий відділ знаходився на «Кремлівці», бібліотекарка започаткувала приємно-корисну традицію: щодня об 11:00 усі працівники виходили в коридор і виконували... гімнастичні вправи ©! У професійних буднях М.Чорній вистачало й okazій. Наприклад, коли працювала на заміні колеги в підрозді-

лі книгозбірні на медфаку, вухо нерідко «потерпало» від спрощених через заощадження часу висловів на кшталт: «Дайте мені «Очні хвороби»».

А ще на очах Марії Іванівни ставоривалися... шлюби. Така собі

приклад, гумантарії починають ходити до відділу карпатики для написання наукових робіт із 1 курсу. Тож бібліотекарка наступні всі роки збудуття фаху відвідувачів книгозбірні переживає разом із ними.

Невипадково один із таких студентів, потім аспірантів, а нині вже доцент назвав М.Чорній «хресною матір'ю» своєї дисертації. Від себе додає — і моєї магістерської, про кожен етап підготовки якої чи не першою була поінформована саме Марія Іванівна.

Нинішня ювілярка любить подорожувати. Іздить світом, особливо їй подобається відвідувати християнські святині. Практично завжди в мандрівках компанію складає найкраща подруга Оксана, із котрою вже 36 років разом працює, і відпочиває.

Ну а чи не найбільше хобі Марії Іванівні — читання. Саме воно вплинуло на вибір бібліотечної спежини. У своєму архіві з телевізійної практики університетських років віднайшла відеоінтерв'ю з М.Чорній, де співрозмовниця зазначила: «Із раннього дитинства люблю читати. Мала вчителів, котрі прищепили це малку. Згодом переді мною постав вибір професії: педагог або бібліотекар. Усе ж гору взяла любов до книги. Тож я купила квиток до Терезовлі, де й здобула фах... Хтось думає, що працівники книгозбірні — «сухарі», які лише «сидять у книжках». Та це не так. Наша робота є цікавою й різноманітною. А друковані примірники в ній — основа. Саме з них найбільше збагачуємося. Хоч живемо в час інформаційних технологій, та книжка не втрапить цінності, як і слово». А в післяювілейній розмові Марія Іванівна сказала, що у виданнях «завжди можна знайти розраду. І якщо людина може принизити, то книжка цього ніколи не зробить» (вислів запозичила у своєї наставниці М.Похиліак).

...Відвесте душу, набратися життєвої мудрості та вдарити лихом об землю — усе це можна біля М.Чорній — галичанки, котра вже понад три десятиріччя оберігає закарпатську історію...

Мирoslava ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

ТРЕНІНГ

Скопом про Scopus

Підготувати наукову статтю, знайти перевірену інформацію та фаховий журнал для публікації власних розвідок — з усім допоможе база даних Scopus.

У читальній залі ужнівської книгозбірні навчали користуватися однією з найбільших баз даних наукової інформації у світі. Система є платною, утім, для українських вишів передбачені й бюджетні кошти за проектом МОН України.

Лектор — Марина Назаровець, керівниця служби інформаційного моніторингу Наукової бібліотеки ім. М.Максимовича КНУ імені Тараса Шевченка, тренерка Elsevier.

Ще під час попередньої електронної реєстрації на тренінг директор бібліотеки УжНУ Марія Медведь помітила значну зацікавленість до Scopus. Приміром, старший викладач кафедри філософії нашого вишу Вікторія Свищо цінує в базі даних насамперед рецензовану інформацію. І зауважила: «Мені як молодому педагогові важливо знати про Scopus, адже з наступного року планує публікувати там свої наукові роботи». Так ось ужнівські науковці скопом опанували «Скопус».

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

ДО ДНЯ ПИСЬМНОСТІ

Зачитували поезії, розповідали про літературну діяльність та презентували книжки... До студентів філологічного факультету завітали письменники з Угорщини, Словаччини, Польщі й різних куточків України. Гостей об'єднала спільна мета — поділитися своєю творчістю та надихнути молодь УжНУ на літературну діяльність.

На зустрічі зібралися «об'єднані єдиними патріотичними пориваннями й духовністю», як зазначив модератор, голова Закарпатської обласної організації спілки письменників України Василь Густі.

Кожен поет обирав свій спосіб знайомства. Наприклад, літератор із Тернополя Володимир Барна вразив харизматичністю. Він пише білі чотирирядкові вірші. Оскільки жанр новий — колеги письменника назвали такі поезії «барнавками» від прізвища автора. Гість запропонував студентам сказати ім'я та число від одного до ста. Тримавши в руках збірку із сотнею римованих творів, відкривав на сторінці вірш за номером, який називали філологині, і зачитував римовані рядки. Останні іменував «пророчими».

Серед закордонних літературів була письменниця Маргарита Лукеча, уродженка Мукачєва

Літературна варта «Карпатської ватри»

(нині живе в Будапешті). Авторка пише не лише художні твори, а й займається публіцистичною діяльністю. Останнім часом працює над виданням двомовного, українсько-угорського, журналу для жінок, який презентувала студентам. Загалом усі гості мали кілька хвилин для виступу перед студентами.

Відродно, серед працівників УжНУ — свої майстри художнього слова: Сергій Федака, професор кафедри історії України, Олександра Ігнатівич, доцент кафедри української літератури, та Михайло Рошко,

декан факультету іноземної філології, які також завітали на захід.

Зустріч була частиною програми відзначення Дня української писемності та мови (у рамках ювілейного, V, міжнародного фестивалю «Карпатська ватра»). Як зазначила О.Ігнатівич, локації творчих зустрічей є не випадковими. Теперішня — на філологічному факультеті УжНУ — також, адже «левова частка наших випускників є членами спілки письменників». Олександра Степанівна ще презентувала збірку «Літературне

Закарпаття-2017» (є його головною упорядницею).

Загалом зустріч стала такою собі яскравою ватрою на варті творчості, яка палала натхненням у затишній, майже домашній, аудиторії філологічного факультету.

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Ось уже другий місяць поспіль щоп'ятниці в один і той самий час (тільки в різних частинах Ужгорода), з'являється група з десяти людей, які про щось дискутують, постійно фотографують. Це не туристи й не заблукалі, а дружокорники ФітаМВ, котрі з факультетських аудиторій подалися вивчати цікаве минуле обласного центру. Організовує такі «вилазки» доцент Павло Леньо в рамках курсу «Теорія і практика усноісторичних досліджень».

І якщо теорію майбутні історики засвоюють традиційно за

студентськими лавами на першій півпарі, то практикуються в культурному просторі Ужгорода вже в другій частині заняття. Викладач пояснює, чому вирішив проводити пари в нетиповий спосіб: «Так краще засвоюється матеріал — необхідно застосовувати не лише лекційну його подачу, а й використовувати інші форми спілкування зі здобувачами фаху. І ще: чому б не піти за межі аудиторії, на свіже повітря, якщо погода дозволяє ближче познайомитися зі старовинним містом?»

Курс передбачає дослідження так званих «місць пам'яті», або місць комеморації. Майбутні науковці з'ясовують, як наше суспільство пам'ятає / забуває теперішні та давно минулі події.

У результаті екскурсій удалося знайти відповіді на запитання: за яких умов пам'ятники стають

місцями комеморації? Чому ми часто не помічаємо навіть великих скульптур? Які пам'ятки архітектури залишилися нам у спадок із попередніх часів (чехословацьких, радянських), чому їх потрібно зберігати? Як «прочитати-розкодувати» зразки монументально-декоративних панно, розкиданих містом?

Тепер молодь не тільки бачить невидимі раніше елементи культурного простору, зокрема обласного центру, а й уміє правильно їх трактувати. Так, Дмитро Магальяс уже професійно «ловить» радянську спадщину на наших вулицях. І цікавинок не бракує. Також студенти дізналися про «літаючу» бронзову голову Томаша Масарика, куди долівся факультетський голуб, які цікаві надписи є на третьому поверсі біологічного факультету й чому

всюди фігурують таблички про звільнення від фашистських загарбників, хоч німці чи угорці членами фашистської партії не були.

Майбутні історики попрактикувалися й у зібранні усноісторичних свідчень. Зокрема, узяли коментарі в туристів із Кропивницького щодо ролі Августина Волошина в українській історії. Ці навички стануть у пригоді не тільки в професійному житті після закінчення університету, а й безпосередньо влітку, коли доведеться проходити етнографічну практику.

Студентка Ольга Бурдюк у захопленні від таких занять: «Щотижня наша невеличка група дізнається чимало нового. Ідучи містом, люди занурені в клопоти, не помічають цікавого поруч. Ви знали, що скульптура Августина Волошина на набережній через

недогляд автора «благословляє» паству лівою рукою? Цю та інші подробиці ми змогли підмітити саме завдяки екскурсіям Павла Юрійовича, за що йому безмежно вдячні. Я вважаю за доцільне проводити схожі лекції, оскільки за одну пару встигаємо не лише писати конспекти в аудиторії, що, звичайно, теж необхідно. Важливо безпосередньо на тому чи іншому місці відкривати для себе нове». Таким чином ужнівська молодь учить на практиці розуміти вплив історії на суспільство, засвоює значущість збереження пам'яті за сучасних умов. Студенти відзначають: схожі заняття позитивно впливають і на фізичне самопочуття, допомагають спалити калорії. А вже в пошуках цікавинок часто доводиться проходити не одну сотню метрів...

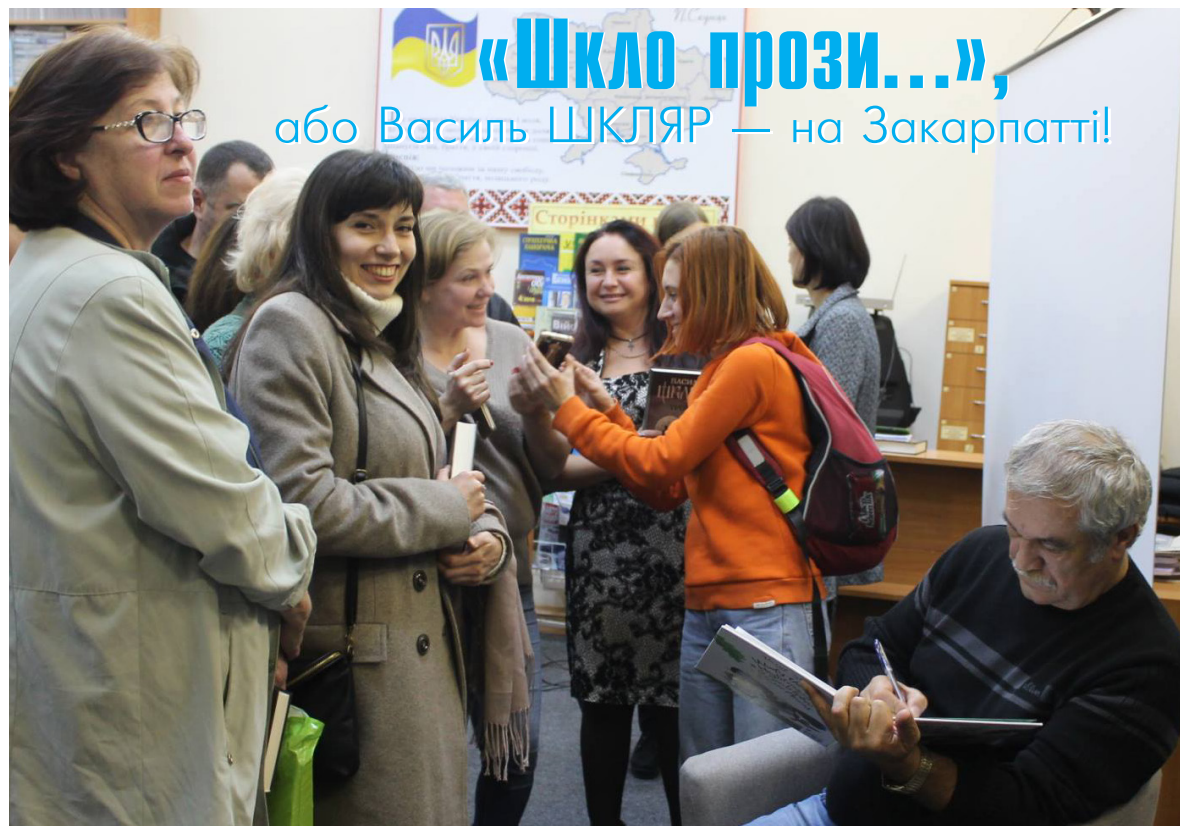
Галина ГИЧКА,
студентка факультету історії та міжнародних відносин.

ЛІТЗУСТРІЧ

Справжній аншлаг в обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Ф.Потушняка викликав візит знаного українського письменника В.ШКЛЯРА. Його творчий вечір об'єднав і чимало представників УжНУ.

Зустріч була частиною програми святкувань із нагоди Дня української писемності та мови. Вечір став знаковим. Щонайменше тому, що про літературу говорили два лауреати Шевченківської премії — В.Шкляр та закарпатський письменник М.Дочинець (до слова, ведучий заходу). Пан Василь — єдиний автор, який свого часу відмовився від вищезгаданої нагороди. Невипадково Мирослав Іванович пожартував: «Я від неї не відмовився — тому тепер мorderу Василя Шкляра».

На творчому вечорі батько українського бестселера, як називають гостя в літературних колах, ділився спогадами, розповідав передісторію написання текстів, що нині мають неабияку популярність. «Десь я вчитав: найбільше видань, які крадуть в українських бібліотеках та книгарнях, — книжки Шкляра», — зазначив М.Дочинець. Уродженець Черкащини зізнався: книгою книг уважає свого «Залишенця. Чорного ворона». Нині тривають зйомки художнього фільму за мотивами цього твору. В.Шкляр вразив не лише цікавими розповідями, харизмою, а й чудовою пам'яттю: він може проциту-

вати величезні уривки з власних видань, що й продемонстрував, зачитавши частину улюбленого історичного роману. Завершили зустріч автограф- та фотосесією охочих (а їх було — хоч відбавляй!) із гостем. Таку приємну місію виконали й ужнівці. Серед них — Тетяна Лях, старший викладач кафедри громадського здоров'я і гуманітарних дисциплін медичного

факультету № 2 (на фото — друга праворуч — прим. авт.). «Під час зустрічі пригадали слова Василя Стефаника: «Мнеким ніколи не варто бути!» Таку духовну міць, утвердження національної правди декларує творчість Василя Шкляра. За влучним висловом автора, проблемою сучасного покоління є одвічна українська терплячість. І проза Шкляра спонукає перейти

з пасивності до стану спротиву обставинам, ворогу та відстояти себе на рідній землі навіть ціною власної крові. Здається, тексти гостя акумулюють у читача енергію вітаїзму, непоборності. Як на мене, ця шалена енергетика була відчутною й на творчому вечорі (і апаратура не витримала ☹). Перед ужгородським читачем Василь Шкляр поставив чимало

запитань, на які відверто повинен відповісти кожен», — зазначила Тетяна Олегівна.

Також мені вдалося «упіймати на 5 хвилин» В.Шкляра перед початком заходу. Та навіть у короткій розмові почула багато. В Ужгороді пан Василь уже втретє. А ось на Закарпатті бував часто, особливо за студентських років. Наш обласний центр називає колоритним і містом з українським корінням. «...Є розмови про місцевий сепаратизм, але я, наприклад, його тут не бачу. Цей край мені близький, відчуваю в ньому Україну», — зауважив співрозмовник. Він добре знає й місцеву літературу та її представників, із котрими контактував (серед них — чимало випускників УжНУ, зокрема філфаку) і контактує нині. «Я мав щастя спілкуватися з такими письменниками, як Скунець. Його, до речі, часто цитую: «Є така країна Україна...» Це було написано в часи совітської стагнації. Майже крामольні слова. Але тут було українське джерело. Люблю й Чендея. Знаю вашу літературу (до слова, її не зовсім правильно ділити на закарпатську, житомирську чи станіславівську школи, адже в нас література одна). А на Закарпатті є яскраві її представники — Дмитро Кешеля, Мирослав Дочинець. Усіх і не перелічиш...», — на такій, багатій на роздуми, ноті й завершив розмову В.Шкляр. Це дійсно велика людина, про яку М.Дочинець сказав під час зустрічі так: «Письменик Шкляр — шкло прози, прозорість прози, глибинність прози, впізнаваність, вишліфувана, як скло, проза». Із цим складно не погодитись...

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

НА ДОЗВІЛЛІ

У Закарпатській обласній філармонії відбувся День першокурсника, головною подією якого став конкурс краси — обирали найгарнішу дівчину філологічного-2018. Цьогорічна організація неабияк порадувала присутніх: гарно прикрашена зала, удадо підібране світло, якісний звук тощо. Та й красунь було чимало: за головну корону змагалося аж 11 учасниць (представниці 1-2 курсів). Відчувалася ретельна підготовка до вечора, про який — докладніше.

Свято розпочали ведучі Павло Компанієць та Раїса Ізотова, студенти філфаку, які привітали весь ужнівський колектив із 73-річчям університету та передали слово деканові факультету Галині Шумицькій. Вступну частину завершило відео про підготовку дівчат до конкурсу. У складі журі були: Іван Король, проректор із науково-педагогічної роботи, ювелір та спонсор свята Оксана Чайка, Марина Павлишин із туристичної компанії Amigo Travel, ресторатор і випускник УжНУ Владислав Чижич, один із працівників організації «Творче об'єднання» Олександр Балєга та співак Сергій Роман.

Дівчата-конкурсантки змагалися за корону під такими номерами: № 1 — Євгенія Кость, студентка 2 курсу спеціалізації «Реклама і зв'язки з громадськістю»; № 2 — Ольга Капица, другокурсниця українсько-

День першокурсника у філологів: і словом, і красою!

Фото Тетяни БОЦЬ

го відділення; № 3 — Галина Совбан, № 4 — Сніжана Головка, № 5 — Меліта Кенійз (усі троє — другокурсниці відділення журналістики); № 6 — Леонора Бігун, студентка 1 курсу відділення богемістики; № 7 — Тетяна Хасанова, 2 курс, спеціалізація «Реклама і зв'язки з громадськістю»; № 8 — Евеліна Гейці, студентка 1 курсу українського відділення; № 9 — Каріна Негря, № 10 — Анна-Ніколетта Цап (обидві — 2 курс відділення журналістики); № 11 — Відана Турчин, студентка 1 курсу, спеціалізація

«Російська мова і література. Польська мова і література»). Концертна програма була насиченою. Публіку розважали першокурсники-журналісти, які підготували кумедну сценку, далі виступав танцювальний гурт «Сват» та автор і виконавець пісень Сергій Роман. Гості побачили й вихід конкурсанток під назвою «Спорт як сенс життя», де кожна з дівчат показала свої спортивні владання. На сцені з'явився і справжній ілюзіоніст Андрій Колесніков, який дивував зал різноманітними

фокусами. Згодом пісню вітала Р.Ізотова, а веселила публіку команда КВН «Четвертий поверх». Нарешті красуні-учасниці показали таланти в танцювальному конкурсі, який плавно перейшов в інтелектуальний. Ну а вечірній вихід дівчат точно засліпив чарівністю та красою. У фінальній частині почали нагороджувати красунь у різних номінаціях («Міс Фото», «Міс Вишуканість», «Міс Креативність», «Міс Фітнес», «Міс Ніжність», «Міс Елегантність», «Міс Dance»...).

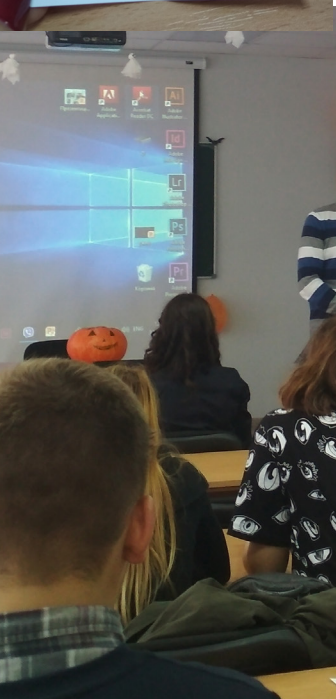
Скажімо, титул «Міс глядацьких симпатій» отримала конкурсантка Ольга Капица, за яку найбільше проголосували на офіційній сторінці конкурсу у Facebook. Довгоочікуваний момент вечора, безумовно, — оголошення переможниці. Нею стала першокурсниця Відана Турчин, яка, крім омріяної корони, отримала також путівку до Італії від спонсорів свята! І віце-міс стала Леонора Бігун, а звання І віце-міс здобула Євгенія Кость. Продовжувати святкування учасники та гості заходу подалися до одного з місцевих клубів.
Євгенія СЕМЕНЕНКО,
Тетяна БОЦЬ,
студентки відділення журналістики.

ПРОФОРІЕНТАЦІЙНЕ

День відкритих дверей дозволив майбутнім абітурієнтам-медійникам із Мукачева та Ужгорода побачити всю журналістську кухню УжНУ ізсередини.

Захід розпочав вітальним словом виконавач обов'язків завідувача кафедри, доцент Євген Соломін, який охоче розповів школярам про підготовлену для них програму. Презентували відділення студентки 2 курсу спеціальності «Журналістика». Дівчата продемонстрували вже напрацьовані проекти та розповіли, чим у позанавчальний час займається майбутнє покоління четвертої влади.

Згодом про навчання за спеціалізацією «Реклама і зв'язки з громадськістю» повідомили студентки 4 курсу, які просто зачарували присутніх своїми образами та підготовленим відеороликом про здобуття фаху, а також подарували майбутнім медійникам цукерки з тематичними записками. Як ось: «Вони знають про тебе все... Рекламисти і піарники».

На знайомство... із журналістикою

Відтак викладачі відділення разом зі студентами провели екскурсію локаціями, де журналісти нашого університету набувають практичних навичок. Заступник редактора Медіа-центру УжНУ Віталій Завадяк ознайомив гостей із редакцією онлайн-видання, яка співпрацює з обласними, регіональними, всеукраїнськими ЗМІ та оперативно інформує про події в альма-матер. Таким чином школярі змогли побачити своє можливе майбутнє робоче місце.

Далі юні гості разом зі своїми вчителями вирушили до «Погляду», де головний редактор Володимир Тарасюк розповів про всі етапи створення друкованого продукту, відповідав на запитання учнів та показав процес верстки часопису. Наступним об'єктом для озна-

йомлення став телерадіоцентр. Четвертокурсник-журналіст Богдан Зілінець поділився навичками, яких набув під час навчання. Щоб учні спробували себе в ролі ведучих на радіо, завідувач телерадіоцентру УжНУ Валерій Ковач запропонував начитати текст або ж зімпровізувати. Неабияким здивуванням стала належна підготовка гостей, адже кожен із них на непоганому рівні впорався із завданням. Як зазначив Валерій Валерійович, радійники з тих школярів, хто здійснив «проби голосу», вийдуть чудові. Яка журналістика без телебачення? Саме тому тележурналіст Є.Соломін ознайомив юнь із специфікою роботи та записав представлення охочих на камеру. Але й тут школярі не розгубилися, а вправно демонстрували хист. Ось так майбутні абітурієнти ознайомилися з відділенням журналістики й робили висновки щодо того, чи варто пов'язувати життя з професіями медійника й піарника.
Олександра КОСТЬО,
студентка відділення журналістики.

КОНКУРСНЕ В «ТОЧНИХ»

На фізичному є красуні, або #miss_fizfak_2018

Фото Андріана МОЙШ

Ця подія, без сумніву, фізичного факультету, адже дівчат не так часто побачиш у точних науках. Першокурсниці вирішили довести, що вміють дивувати не тільки красою, а й знаннями.

Восанне такий конкурс організували в 2014 році. За цей час відбулося чимало змін на факультеті. Створення нової спеціальності — біомедицинської інженерії — одна із суттєвих новацій. Із-поміж головних складових цієї науки — «переплетення» із медициною. Дійсно вражає! Красуні постали в трьох образах перед глядачами: діловому, українському та вечірньому. Кожна з претенденток намагалася довести, що саме вона гідна звання «Міс фізичного факультету-2018». Вечір вразив різноманітністю, а слова підтримки та вдячності висловили декан факультету Володимир Лазур та заступник міського голови Олександр Білак. Стосовно конкурсанток, то вони продемонстрували, що мають неординарне мислення. Про це, зокрема, засвідчив інтелектуальний конкурс. Було доволі незвично та весело! Загалом фізики — люди з неймовірним почуттям гумору та харизмою. Доказом цього ста-

ла факультетська команда КВН «Два гігабайти», яка додала яскравості атмосфері та позитивного настрою. Талановитість дівчат фізичного підрозділу пісню «Я так хочу» гурту «Океан Ельзи» змогла підтвердити й Маріанна Жеймонська. Однією з родзинок заходу став факультетський гімн, який виконали студент Олександр Кудін та згаданий «Два гігабайти». Свято наближалося до завершення. Журі підраховувало бали, а одна з учасниць вирішила здивувати гостей артистичністю. Валерія Фонтосх продемонструвала поезію Ліни Костенко, ще раз довівши: студенти фізфаку — справді надзвичайно творчі люди. Тим часом настала вирішальна мить. Назвали титули і їх власниць: «Міс Грація» — Тетяна Петришинець, «Міс Ніжність» — Надія Касторовська, «Міс Усмішка» — Юлія Баран, «Міс Оригінальність», «Міс Фото», «Міс глядацьких симпатій» — Валентина Руснак, «Міс Загадковість» — Мирослава Кресак, «Міс Елегантність» — Валерія Фонтосх, «Міс Чарівність» — Дарина Коровська, «Міс Вишуканість» — Владислава Гарбуз. Найголовніша ж нагорода дісталася Юлії Баран! Вітання ж — усім учасницям! Нехай ці перемоги стануть сходами для інших здобутків!
Яна ЛІГЕЗА,
студентка відділення журналістики (заочна форма навчання).

НАШІ ЗА КОРДОНОМ

Представники УжНУ День української писемності та мови зустріли з колегами в столиці сусідньої держави. І не випадково саме тут, адже згадана в підзаголовку країна після розпаду Радянського Союзу однією з перших підтримала незалежність України.

До того ж свято рідної нам писемності та мови Румунія (завдяки сприянню союзу українців відповідної держави, який очолює депутат її парламенту Микола-Мирослав Петрецький) визнала офіційно, тож згідно із законопроектом, ухваленим 4 липня, українська спільнота країни, омитої на сході Чорним морем, відзначає вагому дату також 9 листопада.

Власне на урочистості, де звучали румунський та український гімни, завітало чимало молоді, людей старшого віку. Були представники церковної й політичної влади. Вітальне слово, зокрема, мав представник міністерства культу-

Бухарестська українськість, або Як ужнівці свято рідного слова в Румунії відзначали

ри України, співак, композитор, поет, телеведучий Мар'ян Гаденко, котрий відзначив підтримку української спільноти з боку Румунії. Попри те, що чимало гостей розмовляли нашою, солов'їною, про державні справи спілкувалися все ж румунською мовою. Водночас, за словами М.-М.Петрецького, святом обов'язком є не втратити рідне слово. Подякував колегам та уряду сусідньої нам країни за підтримку.

Депутатові в усьому допомагає його батько, голова марамороської філії Союзу українців Румунії та комісії європейських відносин, зв'язків з Україною та українською діаспорою Мирослав Петрецький. Його із сином спільна діяльність зорієнтована на те, аби заохочувати молодь до різних видів мистецтва (за перемоги навіть нагороджують грошовими призами).

Серед гостей був і Михайло Ратушний — керівник української всесвітньої координаційної ради,

співорганізатор конференції «Українці Румунії — історія, сучасність та перспективи», яку влаштовують удруге. Вітав також Олександр Баньков, посол України в Румунії. Підтримав, зокрема, і головний організатор заходу Михайло Трайсту щодо того, аби форум зробити щорічним.

На конференції доробками поділилися й науковці філфаку УжНУ: професор, завідувач кафедри української літератури Валентина Барчан («Творчість Юрія Станинця у європейському літературному контексті»), доценти Евеліна Балла («Поетика малої прози С.Ткачука») та Оксана Тиховська («Семантична подібність образів чорнокнижника та гравініка / соломоара в українській і румунській міфологіях»), аспірантка відповідної кафедри Ірина Бура («Міфологічна модель матриархального роду у казці-есе Д.Гуменної «Благослови, мати!») та романі Д.Лесінга «Ущелина»).

Галина Шумицька, декан філологічного факультету УжНУ, говорила про запровадження інтерактивної мапи діалектів як одного зі способів збереження мовної й культурної спадщини України та Румунії (у підрозділі таку ідею впроваджує заступник декана Василь Шаркань, співпрацюючи з доцентом Олександром Міцюю й студентами факультету інформаційних технологій). Проект високо оцінили українські та румунські науковці.

Також на заході презентували 11 книжок, які цьогоріч видав Союз українців у Румунії. На основі побаченого Евеліна Балла для «Погляду» зазначила: у Бухаресті відбувалося справжнє свято українськості. Було тепло, щиро. Вражало, наскільки наші співвітчизники за кордоном плекають національні традиції, як їх уміють передати молоді, котра вже народилася в Румунії. Та й власне конференцію організували на високому науковому рівні.

До сказаного залишається додати: відродно, що зміцненню українсько-румунських відносин сприяли й філологи УжНУ.

Тетяна ЛЕСЮК,
студентка відділення журналістики.

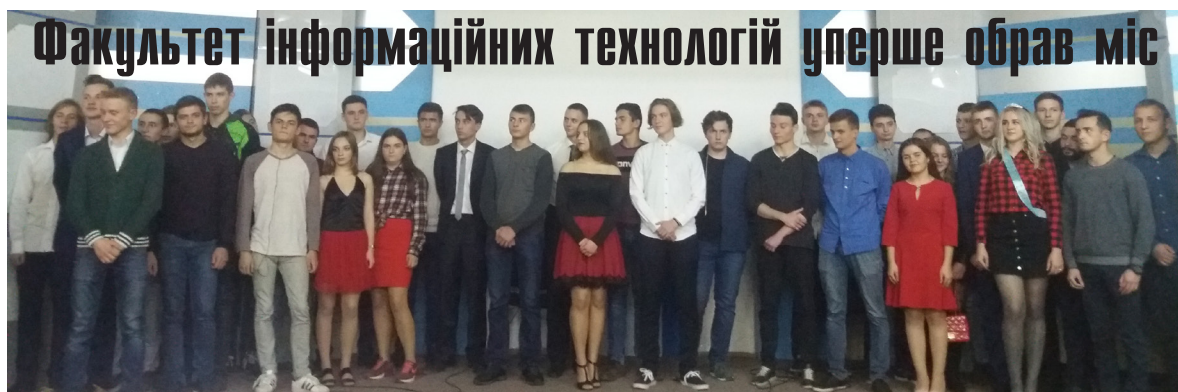
СВЯТКУВАННЯ

У конференц-залі ФІТ відзначили День першокурсника.

Захід розпочали діодним шоу у виконанні студенток біологічного факультету Надії Микулинець та підрозділу інформаційних технологій Тетяни Кут. Відтак юнаки й дівчата останнього виконали Державний Гімн України.

Із вітальним словом виступив проректор із науково-педагогічної роботи Ігор Король: «Радий побувати на факультеті інформаційних технологій, адже він є одним із кращих в УжНУ. Невипадково цьогоріч одержав найбільше грамот та подяк. Бажаю гарно відпочити, щоб цей вечір наповнив силами для нових починань».

На святі прозвучали пісні у виконанні представників різних факультетів. Також насичених барв вчоруж додали виступи команд КВН біофаку «Христина та 10 патологій» і ФІТу «Диплом». Відзначився й перший курс, який представив себе в дружній сім'ї програмістів у відеоролику, проде-

монструвавши свою унікальність та організованість. На сцені зачитали й заповіді поганого та доброгостудентів, наголосивши, яким саме повинен бути ІТ-спеціаліст.

Також уперше обрали міс факультету. У конкурсі взяли участь дівчата й передягнені хлопці першого курсу. Переможницею змагання стала Ангеліна Товтин.

Завідувач кафедри інформатики та фізико-математичних наук Олександр Лавер зазначив: «Сьогодні наш факультет визнаний найкращим в Україні. Ми взяли гран-прі. Це є підтвержен-

ням того, що, вступивши до нас, абітурієнти прийняли правильне рішення. Успіхів у подальших починаннях». А завідувач кафедри програмного забезпечення систем Юрій Білак зауважив: «Наші студенти є не просто кращими, а найкращими. І обраний ними факультет дійсно достойний таких юнаків та дівчат. Хочу побажати молоді, щоб роки в університеті пролетіли насичено».

Кандидат технічних наук, викладач кафедри Михайло Кляп також наголосив: «Сьогодні першокурсники показали, що

самі формують навколо себе простір і майбутнє перебування в УжНУ. Яким саме виявиться цей простір, залежить лише від студентів. Навчайтеся, самовдосконалюйтеся, будьте комунікабельними й просто насолоджуйтеся перебуванням у нашій дружній сім'ї. Із Днем першокурсника!»

Найактивніших у громадському житті та навчаних студентів нагородили грамотами й подяками. Продовжили свято в одному з нічних клубів міста.

Зоя БРЮХОВИЧ,
студентка відділення журналістики.

ДЕНЬ-ТИЖДЕНЬ СТУДЕНТА

17 листопада університетська молодь відзначила одне з найважливіших свят — Міжнародний день студента. Його в УжНУ вже традиційно святкують упродовж цілого тижня.

Цьогорічні заходи стартували зі спортивного змагання — Кубка студентської ради з міні-футболу, у якому взяли участь 15 команд різних підрозділів альма-матер. Захід улаштували в головному спортивно-оздоровчому комплексі вишу. Суддею був старший викладач кафедри фізичного виховання Іван Шанта.

Перед турніром проректор із науково-педагогічної роботи Ігор Король і голова студради Вікторія Микулянець побажали вдалої гри. Після кожного матчу вибувала одна з команд. Переміг найспортивніший факультет — здоров'я та фізичного виховання.

І знову конкурс... Найвидовищніший та найяскравіший! «Студентська осінь» збирала на сцені центру дозвілля УжНУ «Ювентус» талановиту молодь із майже всіх підрозділів вишу. Насичену програму фестивалю розділили на два дні. Першого — факультети та природничо-гуманітарний коледж презентували відеовізитівки й танцювальні номери.

На початку заходу студентів привітав проректор Ігор Король, який зазначив, що «Студентська осінь» — наймасштабніша частина тижня студента, і закликав учасників максимально розкритися.

За результатами, призерами

Зі змагальним духом і відзнаками

першого конкурсу — «Відеопредставлення» — став ПГК, стоматологічний, хімічний і факультет історії та міжнародних відносин. Найкращі танці, на думку журі, були в представників медичного підрозділу (ча-ча-ча першокурсниці Алли Дяків) і ПГК (танок «Студентська осінь» четвертокурсниці Анастасії Хархаліс). Другим у названій номінації став факультет туризму та міжнародних комунікацій (танок на пілоні першокурсниці Камілі Кішак). Трійку лідерів серед хореографічних номерів замкнув факультет міжнародних економічних відносин.

У фіналі «Студосені» визначили найкращих студентів-вокалістів і майстрів оригінального жанру. Золотим голосом УжНУ назвали Володимира Луцького з юрфаку. Другою стала третьокурсниця медфаку Христина Корчак, яка вразила грою на бандурі. Магістрантка факультету історії та міжнародних відносин Вікторія Булеца здобула для рідного підрозділу третє місце. Тішить, що студенти виконували переважно українськомовні композиції, а дехто — авторські пісні під супровід гітари.

У конкурсі «Оригінальний жанр» молодь демонструвала вміння декламувати вірші та смішні публіки. Так, першу сходинку здобула команда КВН хімфаку, друге розділили ПГК (поезія Юлії Баранової та Анни Пискової), гумористи з юридичного та економічного факультетів. Третє місце заслужили підрозділ туризму та МК (вірш Олени Твардовської) і факультет історії та МВ (поезія Валентини Попик).

Після майже чотиригодин-

ної програми на сцену вийшли проректор Ігор Король і голова профкому студентів Ростислав Головчанський, щоб оголосити підсумки мистецького художнього конкурсу самодіяльності «Студентська осінь-2018».

У загальному рейтингу третю сходинку посів хімічний факультет, другу — підрозділ туризму та міжнародних комунікацій. А переможцем «Студосені», як і минулого року, став природничо-гуманітарний коледж УжНУ, творчий колектив якого вражає не тільки талантами, а й феноменальною підтримкою. Так, коледжівці зайняли добру половину залу «Ювентусу», неймовірно вболівали за своїх, прагнучи першості. І заслужили на вікторію!

У контексті відзначення Міжнародного дня студента в ректораті УжНУ також нагородили активістів. Грамоти й подяки керівника вишу, миської та обласної рад молоді вручили проректори Олександр Сливка й Ігор Король, заступник ужгородського міського голови Олександр Білак.

До того ж під час заходу оголосили останній день тижня студента днем самопідготовки, тож одні юнаки й дівчата завершували святкування вже вдома, інші запалювали на вечірці в місцевому нічному клубі.

Ольга БРАЙЛЯН,
«Погляд».

В альма-матер із нагоди свята студентів молодь змагалася за «Мудру сову» — головний приз брейн-рингу.

У заході участь узяли 16 ко-

манд (біологічний, географічний, економічний, інженерно-технічний, іноземної філології, інформаційних технологій, історії та міжнародних відносин, математичний, міжнародних економічних відносин, стоматологічний, суспільних наук, туризму та міжнародних комунікацій, філологічний, хімічний, юридичний факультети й природничо-гуманітарний коледж). Свято відкрив проректор із науково-педагогічної роботи Ігор Король, побажавши молоді цікавої гри.

Послідовність виступів обирали жеребкуванням. Студенти повинні були показати обізнаність у різних сферах. Усього кожна команда отримала 5 запитань, відповіді на які мала за хвилину. Активно залучили й зал глядачів, котрі у випадку помилкової відповіді команд пропонували свій варіант. Якщо він правильний — отримували солодку винагороду.

Перемогу ж у грі ерудитованих здобула команда математичного факультету, яка в суперфіналі змагалася вже з колективом викладачів УжНУ, котрим у підсумку поступилися.

Утім, вражень вистачало. Учасник команди-триумфатора, четвертокурсник математичного факультету Максим Петюшка розповів: «Безперечно, ми прийшли, щоб представити рідний підрозділ. Якось так склалося, що перший раз правильно відповіли, а потім і другий. Ось і дійшли до фіналу».

Тетяна ЛЕСЮК,
студентка відділення журналістики.

«Погляду» в № 10 (215)

визно: «Три історії успіху...» Кароліни БУЧКОВСЬКОЇ. Найрейтинговішою за кількістю переглядів у «Фейсбуку» стала публікація «Повернення в студентство» Володимира ТАРАСЮКА. Вітаємо авторів!

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: <http://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues>. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюється на сторінці «Погляду» в соціальній мережі Facebook: <https://www.facebook.com/uzhnu.poglyad>.

ІНВАСПОРТ

Перша на Азійському

У першій половині листопада в Арабських Еміратах (Дубай) відбулися два міжнародні змагання з гірськолижного слалому, а відтак — відкритий Кубок Азії.

Чудовий результат серед спортсменок з інвалідністю показала першокурсниця юридичного факультету УжНУ Наталія ДЕМ'ЯН. Наша представниця, яку тренують Мар'яна Фріндт і Крістіан Минай, посіла три перші місця з чотирьох можливих.

Триумфаторку після повернення додому привітав декан юридичного факультету, віцепрезидент Федерації зимових видів спорту Закарпаття Ярослав Лазур. Він вручив квіти й пообіцяв допомагати гірськолижниці в здобутті нових перемог.

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

ЦІКАВО ЗНАТИ...

Як відомо, кожен місяць у народі має свою назву. Грудень не є винятком. Найпоширеніші з назв — «андрієць», «вітрозим», «зимник», «лютовій», «мостовик», «мочавець», «студень», «стужайло», «хмурень».

Орган вченої ради Ужгородського національного університету.

Замовлення № 1797.

Ціна — безкоштовно.

Виходить щомісяця.

Номер підписано до друку:

27.11.18.

Засновник і видавець —

ДВНЗ «Ужгородський

національний університет».

88003 м. Ужгород,

вул. Підгірна, 46.

Номер надруковано

у видавництві «А-прінт»,

46010 м. Тернопіль,

вул. Текстильна, 28.

Тел.: (352) 52-27-37,

0673501794.

Наклад 1000 примірників.

Формат А 3, 2 ум. друк. арк.

Адреса редакції:

88016 м. Ужгород,

вул. Університетська, 14.

Пошта скринька:

poglyad@uzhnu.edu.ua

Тел.: 0678808571.

Реєстраційне свідоцтво

ЗТ № 449/41 від 7.02.2008.

Головний редактор:

В.Ю.ТАРАСЮК.

Дизайнер графічних робіт:

О.М.БРАЙЛЯН.

Кореспондент: М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Відповідальність за зміст публікацій редакція покладає на авторів.